

Natuurtoets

Molenweg Oudendoorn

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v.
een bestemmingsplan

projectnummer 416679
definitief revisie 04
8 augustus 2017

Natuurtoets

Molenweg Oudendoorn

Toetsing Wet natuurbescherming en NNN t.b.v. een bestemmingsplan

projectnummer 416679

definitief revisie 04
8 augustus 2017

Auteurs

SCHJ van Eijk

Opdrachtgever

Rho Adviseurs B.V.
Postbus 150
3000 AD Rotterdam

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave
8-8-17

beschrijving revisie 04
definitief

goedkeuring
ML Braad

I. D.

vrijgave
G Damen

Inhoudsopgave

Blz.

Conclusies en advies	1
1 Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Planvoornemen	4
1.3 Doel en onderzoeksvragen	4
1.4 Leeswijzer	4
2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming	5
2.1 Algemeen	5
2.2 Soortbescherming	5
2.3 Gebiedsbescherming	6
2.3.1 Natura 2000	6
2.3.2 Natuurnetwerk Nederland	6
3 Methodiek	8
3.1 Algemeen	8
3.2 Bureauonderzoek	8
3.3 Terreinbezoek	9
3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	9
4 Resultaten	11
4.1 Gebiedsbeschrijving	11
4.2 Beschermden soorten	12
4.2.1 Resultaten bureauonderzoek	12
4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	12
4.2.3 Samenvatting beschermden soorten	15
4.3 Beschermden gebieden	15
5 Toetsing	18
5.1 Toetsing effect op beschermden soorten	18
5.1.1 Vogels	18
5.1.2 Zoogdieren	18
5.2 Effecten op beschermden gebieden	20
5.2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden	20
5.2.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)	20
6 Bronnen	21
Bijlage	
Bijlage I: Wettelijk kader	
Bijlage II: Natuuronderzoek Molendijk 17 Oudendoorn, 2016	

Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) Bron: Globespotter, 2017.

Conclusies en advies

Ten behoeve van de realisatie van een nieuwe woonwijk in Oudendoorn wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan kan worden uitgevoerd als duidelijk is dat het plan niet in strijd is met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedsfeer van het plangebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets. Tevens is aangegeven of volgens de Nederlandse wetgeving vervolgstappen aan de orde zijn.

Conclusies: Beschermde gebieden

In het plangebied is geen NNN-gebied of Natura 2000-gebied aanwezig. Er komt ook geen beschermde NNN-gebied voor in de invloedsfeer van het plangebied. Er is zowel van indirecte als directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. (Significant) negatieve effecten zijn uitgesloten. Er is daarom geen noodzaak voor vervolgstappen of een uitgebreidere toetsing.

In de omgeving van het plangebied komt wel een Natura2000-gebied voor. Effecten op deze gebieden zijn voor het grootste deel op voorhand uit te sluiten. Ten aanzien van het aspect stikstof worden berekeningen met het programma Aeries uitgevoerd. De resultaten hiervan worden in een aparte rapportage uitgewerkt.

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn. Uit het nader onderzoek vleermuizen (Ecologisch) uit 2011 en 2016 blijkt dat vleermuizen aanwezig zijn. Op basis van het onderzoek uit 2011 is een ontheffing aangevraagd en verkregen (d.d. 29-05-2012, nummer: FF/75C/2012/0075). Mitigerende maatregelen zijn getroffen. De ontheffing is verlopen (d.d. 1 juli 2017) en wordt opnieuw aangevraagd bij het bevoegd gezag.

In Tabel 1 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende plan. Aangegeven is of er sprake is van een overtreding van de Wet Natuurbescherming en onder welke voorwaarden het plan uitvoerbaar is.

Tabel 1. Samenvatting beschermde soorten in relatie tot het voornemen.

Soort (groep)	Algemene broedvogels	Vleermuizen
Essentieel leefgebied in plangebied?	Ja, in vegetatie en woonhuis en schuur	verblijfplaats in woonhuis
Is er sprake van een overtreding?	Nee, mits soortspecifieke maatregelen genomen worden	Ja, ontheffing verleend (d.d. 29-5-2012) en maatregelen getroffen. De ontheffing wordt opnieuw aangevraagd.
Is een ontheffing noodzakelijk	Nee	Ja

<p>Is het plan uitvoerbaar?</p>	<p>Ja</p>	<p>Ja</p> <p>De verwachting is dat de ontheffing verleend wordt met aanvullende maatregelen, die vergelijkbaar zijn met eerder verleende ontheffing</p>
--	-----------	---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Ten behoeve van een woningbouwlocatie te Oudendoorn is in 2012 een bestemmingsplan opgesteld. Dit bestemmingsplan is door de Raad van State vernietigd op 23 november 2016 (Uitspraak 201603973/1/R4). Met gewijzigde planuitgangspunten wordt een nieuw bestemmingsplan voor het gebied opgesteld. Met het nieuwe plan wordt uitgegaan van het realiseren van maximaal 180 woningen in het plangebied. Voorliggende natuurtoets maakt onderdeel uit van het nieuwe bestemmingsplan.

In 2012 is reeds een ontheffing Flora- en faunawet (d.d. 29-5-2012) verkregen voor het voorliggende plan en in 2016 heeft een vleermuisonderzoek (ECO-logisch) plaatsgevonden.

Ruimtelijke plannen, zoals dergelijke bestemmingsplan, dienen te worden beoordeeld op de uitvoerbaarheid in relatie tot actuele natuurwetgeving. Er dient onderzocht te worden of het plan effect heeft op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming; Wnb en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven en wordt antwoord gegeven of het plan uitvoerbaar is.

In Figuur 1.1 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Ligging van het plangebied (rood omkaderd). Bron: Globespotter.

1.2 Planvoornemen

Het voornemen is om het gehele plangebied in fasen bouwrijp te maken en daarna maximaal 180 woningen met bijbehorende infrastructuur, water en groenvoorzieningen te realiseren. Ten behoeve van deze ontwikkelingen worden de huidige gebouwen in het plangebied gesloopt. Daarnaast worden waterlopen gedempt. Bomen op het terrein zijn het afgelopen jaar gekapt.

1.3 Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van het voorgenomen plan met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland; NNN) en het bepalen of het plan uitvoerbaar is.

De vragen of voor de uitvoering van het bestemmingsplan een vrijstelling geldt, dan wel een ontheffing of vergunning op grond van de Wet natuurbescherming nodig is en zo ja, of deze ontheffing of vergunning kan worden verleend, komt in beginsel pas aan de orde in een procedure op grond van de Wet natuurbescherming. Echter, deze vragen zijn ook relevant voor het bestemmingsplan omdat in deze Natuurtoets wordt beoordeeld of ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan het op voorhand in redelijkheid duidelijk is dat de Wet natuurbescherming niet de uitvoerbaarheid van het plan in de weg zal staan. Het bestemmingsplan kan pas worden vastgesteld nadat uit een Natuurtoets duidelijk is geworden of voor de activiteiten die volgen uit deze vaststelling de mogelijkheid bestaat tot het verkrijgen van een ontheffing of vergunning.

De volgende onderzoeksvragen zijn van toepassing:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van het plan? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling die mogelijk gemaakt worden door het plan effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het plan uitvoerbaar en zijn, zo nodig, aanvullende voorwaarden in het plan aan de orde?
- Komen in de beïnvloedingszone van het plangebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een compensatieplan opgesteld te worden of zijn andere vervolgstappen aan de orde?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

1.4 Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;
- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het plangebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNN.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming ([paragraaf 2.2](#)) en de gebiedsbescherming ([paragraaf 2.3](#)) relevant voor voorliggende Natuurtoets.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden. In de voorliggende Natuurtoets wordt niet ingegaan op de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNN). De bescherming van het NNN verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving.

Tijdens een bijeenkomst van het Netwerk Groene Bureau d.d. 16 december 2016 is aangegeven dat drie provincies (Utrecht, Overijssel en Gelderland) de geldende "Aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten" (LNV, 2009) aanhouden en blijven hanteren in de Wet natuurbescherming. De verwachting is dat ook overige provincies deze beschermingsstatus aanhouden. De lijst wordt begin 2017 door de provincies geëvalueerd en waar nodig aangepast. Bij voorliggende toetsing is uitgegaan dat de lijst gehanteerd blijft en dat de nesten een jaarrond beschermde status houden. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1t/m4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn

Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn

Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te

vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden (zie ook tabel E in de bijlage).

Andere soorten

Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage tabel C en D van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. De grond waarop deze vrijstelling geldt verschilt per provincie en hoeft dus niet in alle situaties van toepassing te zijn. Vrijstelling op basis van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling is een geldige reden in alle provincies. Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3,5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaats vindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en / of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het 'nee, tenzij'- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting

van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek ([paragraaf 3.2](#)) en gedurende het terreinbezoek ([paragraaf 3.3](#)) van voorliggende Natuurtoets. In [paragraaf 3.4](#) wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedssfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

'Andere' beschermde soorten die zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel C en D in de bijlage) zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door rekening te houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten, wordt voldoende aan de zorgplicht voldaan en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd.

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het plangebied, wordt de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij wordt nagegaan of er in de periode 2013-2017 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het plangebied. Daarnaast worden indien relevant ook regionale bronnen, atlassen, gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie wordt een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het plangebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZ of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het plangebied t.o.v. van het NNN is de provinciale website geraadpleegd.

In het recente verleden zijn verschillende natuuronderzoeken uitgevoerd. De informatie uit deze onderzoeken is meegenomen bij het uitwerken van de voorliggende natuurtoets. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de onderzoeken die gebruikt zijn.

- Witteveen en Bos, 1 december 2014. Actualisatie natuurwaarden Oudendoorn.
- Witteveen en Bos, 17 juni 2013. Woningbouwlocatie Oudendoorn. Effecten uitbreiding woningbouwlocatie op aanwezige natuurwaarden.
- Witteveen en Bos, 1 juni 2011. Actualisatie GRO Oudendoorn, onderdeel ecologie.
- Witteveen en Bos, 22 oktober 2008. Onderdeel ecologie.
- Bureau Waardenburg, 14 augustus 2008. FFW QS Oudendoorn. Notitie bevindingen veldbezoek.
- Natuurwetenschappelijk centrum, 2009. Vleermuisinventarisatie op een perceel aan de Molendijk 17 te Oudendoorn.
- Witteveen en Bos, 2011. Mitigatie vleermuizen Oudendoorn.
- Witteveen en Bos, 11 januari 2012. Ontheffingsaanvraag artikel 75C Flora- en Faunawet sloop boerderij en kappen bomen Oudendoorn.
- Ecologisch, 23-09-2011. Molendijk 17 te Oudendoorn. Inventarisatie vleermuizen.
- Dienst Regelingen. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 30 mei 2012. Beslissing op aanvraag ruimtelijke ingrepen.
- Ecologisch, 2016. Natuuronderzoek Molendijk 17 te Oudendoorn. Vleermuizen en broedvogels

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemd bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Op 12-05-2017 is vanaf circa 10:00 een terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Antea Group bij licht bewolkt weer met een temperatuur van circa 15 C°. Tijdens het terreinbezoek is het plangebied te voet belopen. De watergangen en poelen zijn bemonsterd met een RAVON visnet.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

Natuurtoets
Molenweg Oudenhorn
projectnummer 416679
8 augustus 2017 revisie 04

4 Resultaten

In [paragraaf 4.1](#) wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het plangebied gegeven. Vervolgens wordt in [paragraaf 4.2](#) in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in [paragraaf 4.3](#) de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNN in de omgeving van het plangebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied ligt tegen de kern aan van Oudendoorn. Dit ligt in de provincie Zuid Holland in de gemeente Nissewaard. Het plangebied ligt globaal tussen de Molendijk, Molenweg en de Heulweg. Het plangebied bestaat uit weilanden met daaromheen sloten. Ook ligt er een aantal waterlopen in het plangebied. Daarnaast ligt aan de Molendijk een woonhuis met schuur. In Figuur 4.1 is een impressie gegeven van het plangebied.

Figuur 4.1. Impressie van het plangebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het plangebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrictlijn (bijlage IV) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht waargenomen beschermde soorten (Habitatrictlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10) en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest aangegeven met een 'X', in de directe omgeving van het plangebied (2,5 kilometer, NDFF, 2013-2017).

Soortgroep	Soort	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Sperwer	X	
	Buizerd	X	
	Gierzwaluw	X	
	Grote gele kwikstaart	X	
	Huismus	X	
	Kerkuil	X	
	Ooievaar	X	
	Ransuil	X	
	Roek	X	
	Sperwer	X	
	Steenuil	X	
Zoogdieren	Noordse woelmuis		X
	Vleermuizen**		X
Reptielen	Geen waarnemingen		
Amfibieën	Geen waarnemingen		
Insecten - Dagvlinders	Geen waarnemingen		
Vissen	Geen waarnemingen		
Insecten - Kevers	Geen waarnemingen		
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen		
Planten	Geen waarnemingen		

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

**Vleermuizen: gewone dwergvleermuis, gewone grootvleermuis, laatvlieger, watervleermuis, en ruige dwergvleermuis.

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het plangebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied.

Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Zoals blijkt uit de bureaustudie is een aantal vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waar bij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Het gaat om de sperwer, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil. Nesten van deze soorten zijn niet waargenomen. Ook in eerdere onderzoeken zijn nesten van deze soorten niet waargenomen in het plangebied.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)

Daarnaast zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Er zijn in het plangebied of de directe omgeving geen categorie 5 soorten te verwachten die zeldzaam zijn in de omgeving of onvoldoende nestgelegenheden hebben in de omgeving. Derhalve zijn er geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden die jaarronde bescherming rechtvaardigen.

Algemene vogelsoorten (artikel 3.1 en 3.5)

In het plangebied broeden algemene vogelsoorten. Hierbij kan gedacht worden aan vogels die in broeden rond het woonhuis en schuur, watervogels langs de waterlopen en weidevogels op de agrarische percelen. Concreet zijn in de bebouwing in het plangebied en de directe omgeving van de bebouwing broedgevallen van spreeuw, witte kwikstaart en winterkoning vastgesteld.

Zoogdieren

Vleermuizen

Bij het amoveren van bebouwing en het kappen van vooral oudere bomen dient te allen tijde rekening te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven met name in spouwmuren, onder dakbetimmering, achter boeiborden of op zolders. Boombewonende vleermuizen verblijven in gaten, hopen of scheuren van voornamelijk grote bomen.

Figuur 4.2. Uitwerpselen van vleermuizen op een raam in het plangebied.

In het voorliggende plangebied zijn ruimtes, kieren en betimmeringen aanwezig die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen of die vleermuizen toegang bieden tot het gebouw. Op twee ramen van het woonhuis zijn vleermuiskeutels aangetroffen (zie Figuur 4.2). Door deze aspecten zijn verblijfplaatsen van vleermuizen op basis van (veld)ervaring en kennis van de geschiktheid van de elementen voor vleermuizen, niet uit te sluiten van het plangebied. Dit wordt bevestigd door het vleermuisonderzoek dat in 2011 is uitgevoerd (zie www.ruimtelijkeplannen.nl, gemeente Nissewaard, ontwerpbestemmingsplan

Oudendoorn, bijlageboek bij toelichting). Tijdens dit onderzoek bleek in het woonhuis een verblijfplaats van een gewone dwergvleermuis aanwezig. In het vleermuisonderzoek in 2016 (zie bijlage 2) zijn verblijven van twee ruige dwergvleermuizen in de bomen in het plangebied aangetroffen (inmiddels gekapt). In het woonhuis en schuur zijn in 2016 geen verblijven van vleermuizen meer aangetroffen. Het plangebied werd gebruikt als foerageergebied.

Overige (land)zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat de Noordse woelmuis is de omgeving van het plangebied is waargenomen. De Noordse woelmuis is een soort die voor komt in rietlanden en natuurlijke graslanden. Dit biotoop ontbreekt in het plangebied. Het kan daarmee worden uitgesloten dat de Noordse woelmuis in het plangebied voor komt.

Reptielen

Op basis van de bureaustudie blijkt dat in de wijde omtrek van het plangebied geen reptielen voor komen. Het plangebied is door het agrarische karakter ook ongeschikt voor soorten uit deze soortgroep. Het kan daarmee worden uitgesloten dat beschermde reptielen in het plangebied voor komen.

Amfibieën

Op basis van de bureaustudie blijkt dat in de wijde omtrek van het plangebied geen beschermde amfibieën voor komen. Tijdens het terreinbezoek zijn, ondanks intensief vissen met een RAVON-schepnet, ook geen beschermde amfibieën waargenomen. Het kan daarmee worden uitgesloten dat beschermde amfibieën in het plangebied voor komen.

Vissen

Op basis van de bureaustudie blijkt dat in de wijde omtrek van het plangebied geen beschermde vissen voor komen. Tijdens het veldbezoek zijn, ondanks intensief vissen met een RAVON-schepnet, ook geen beschermde vissen waargenomen. Het biotoop, bestaande uit kavelsloten, is ongeschikt voor beschermde vissoorten. Het kan daarmee worden uitgesloten dat beschermde vissoorten in het plangebied voor komen.

Vlinders, Libellen en overige soortgroepen

Uit de bureaustudie komen geen beschermde vlinders, libellen en soorten uit overige soortgroepen. Het plangebied is ongeschikt voor de zeer biotoop kritische soorten uit deze soortengroepen. Het kan daarmee worden uitgesloten dat beschermde soorten uit deze soortengroepen in het plangebied voor komen.

Flora

In de verre omtrek van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van beschermde plantensoorten. Het biotoop is marginaal geschikt voor beschermde planten. Het betreft agrarisch gebied en een voormalig boerenerf. Het kan daarmee worden uitgesloten dat beschermde planten in het plangebied voor komen.

Overige soortgroepen

Uit de bureaustudie komen geen beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. Het biotoop is beperkt geschikt voor soorten uit deze soortgroepen. Tijdens het terreinbezoek zijn geen beschermde soorten uit deze soortgroepen waargenomen. Het kan daarmee worden uitgesloten dat soorten uit deze soortgroepen worden waargenomen.

4.2.3 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het plangebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep	Beschermings-regime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogels	Nest beschermd tijdens broedseizoen bij een concreet broedgeval	Ja	
Vleermuizen	Artikel 3.5.	Ja	verblijfplaatsen in woonhuis en foeragerend in plangebied

4.3 Beschermde gebieden

Natura 2000-gebieden

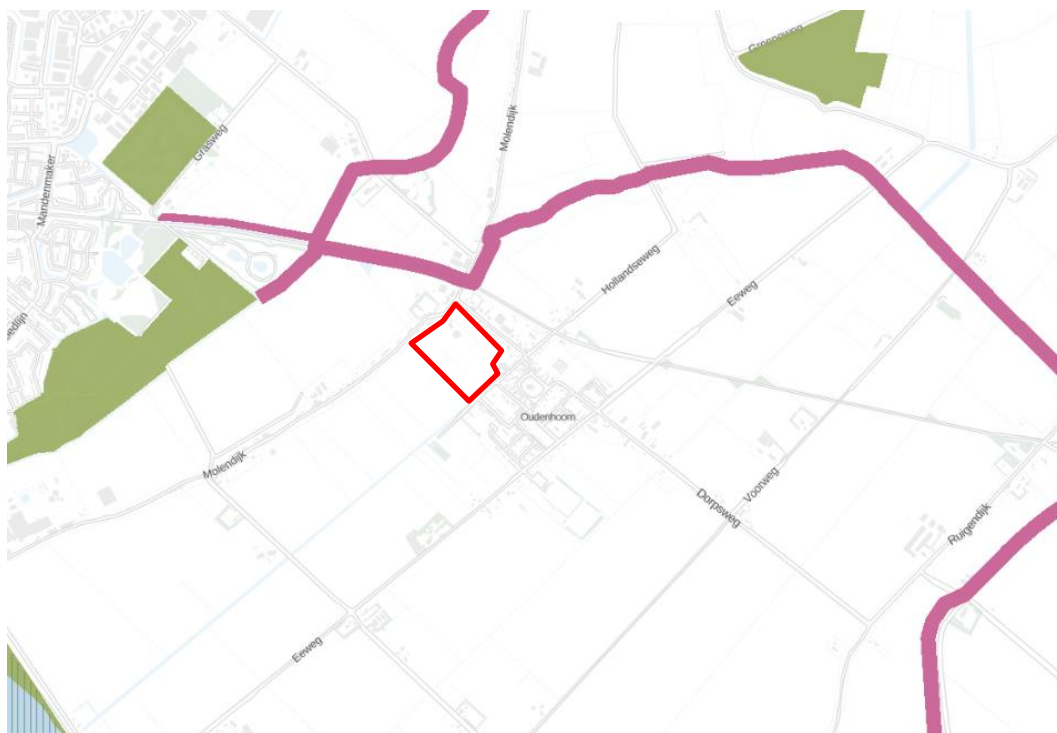
Het plangebied ligt niet in beschermd Natura2000-gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Haringvliet ligt op circa twee kilometer afstand ten zuiden van het plangebied.

Figuur 4.3. Ligging plangebied ten opzichte van Natura2000-gebieden (natura2000.eea.europa.eu).

Natuurnetwerk Nederland

In het plangebied is geen NNN-gebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied ligt op circa 55 meter ten noorden van het plangebied. Het gaat om een ecologische verbindingzone langs de "Trambaan". Het plangebied ligt niet in de omgeving van belangrijke door de provincie aangewezen weidevogelgebieden.

Figuur 4.4. Ligging plangebied (rode contour) ten opzichte van NNN-gebieden (paars = verbindingzone, groen = NNN-vlak) (pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN).

5 Toetsing

In [paragraaf 5.1](#) is worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). In [paragraaf 5.2](#) wordt het plan getoetst aan het beschermingsregime van het NNN-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Toetsing effect op beschermde soorten

5.1.1 Vogels

Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan echter in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door eventuele kap- en sloopwerkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli¹) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet Natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het plangebied nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten met name in opgaande vegetatie). Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen om te werken dan dient het plangebied (waar de werkzaamheden plaatsvinden) vóór het broedseizoen ongeschikt gemaakt te worden voor (broed)vogels. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient vooraf aan de werkzaamheden het plangebied gecontroleerd te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecooloog. Indien vastgesteld wordt dat sprake is van actuele broedgevallen binnen het plangebied dan worden locatiespecifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het plangebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

5.1.2 Zoogdieren

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Vleermuizen

Vleermuizen zijn mogelijk aanwezig in het woonhuis in het plangebied. Tevens kan het plangebied dienen als foerageergebied. Vleermuizen zijn beschermde soorten en staan vermeld in bijlage IV van de Habitatrichtlijn. In het kader van de Wet natuurbescherming is daarom een aantal verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen neergelegd die in principe niet overtreden mag worden door onder andere een ruimtelijke ontwikkeling.

¹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

Door de toekomstige sloop van het woonhuis is mogelijk sprake van het verstoren en aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen.

De inmiddels verlopen ontheffing wordt opnieuw aangevraagd bij het bevoegd gezag, omdat bij de sloop van het woonhuis de Wet natuurbescherming in acht genomen dient te worden. Dit in combinatie met de maatregelen die reeds waren opgenomen in de ontheffing.

In het woonhuis zijn mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig, dit hoeft voorsnog geen belemmering te zijn voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan, aangezien soortspecifieke maatregelen (bv. inbouwen van kasten) te combineren zijn met de nieuwe bestemming in, of in de directe omgeving van het plangebied. Het betekent wel dat voorafgaand aan de werkzaamheden ten behoeve van de ontwikkelingen in het plangebied voorwaarden worden gesteld (en zijn uitgevoerd) aan de wijze en periode van de werkzaamheden en het opnemen/integreren van voorzieningen zoals vleermuiskasten.

Vigerende ontheffing Flora- en Faunawet.

In 2012 is voor een periode tot en met 1 juli 2017 een ontheffing Flora- en Faunawet verkregen voor het uitvoeren van de werkzaamheden en het daarbij aantasten van één paarverblijf van de gewone dwergvleermuis en vier paarverblijven van de ruige dwergvleermuis (Dienst Regelingen, 30 mei 2012). Deze verblijven zijn gemitigeerd door het ophangen van 20 vleermuiskasten in de speeltuin ten zuiden van de Heulweg (zie Figuur 5.1). De ontheffing is tot en met 1 juli 2017 geldig ook al is op dit moment een nieuwe natuurwet (Wet natuurbescherming) van kracht.

Figuur 5.1. Een van de vleermuiskasten die ter mitigatie zijn opgehangen.

Onder de vigerende ontheffing mag het woonhuis en schuur in het plangebied tot en met 1 juli 2017 worden gesloopt. In de bebouwing waren tijdens het terreinbezoek echter broedgevallen van broedvogels aanwezig. Deze nesten zijn beschermd en mogen niet vernietigd of verstoord worden. Sloop kan pas plaatsvinden nadat er geen broedgevallen meer aanwezig zijn. Mocht dat na 1 juli 2017 zijn, dan is een nieuwe ontheffing nodig.

5.2 Effecten op beschermde gebieden

5.2.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat binnen drie kilometer afstand van het plangebied geen Natura 2000-gebied ligt. Het dichtstbijzijnde gebieden is het Haringsvliet. Dit gebied ligt op ongeveer 2 kilometer afstand van het plangebied. Het gebiedt liggen buiten het invloedsgebied van het plan wat betreft verdroging of geluid- en lichtverstoring. Vanwege de afstand van de ontwikkeling tot Natura2000-gebieden worden vanuit deze verstoringfactoren geen effecten op soorten, habitats van soorten of habitattypen in Natura2000-gebieden verwacht. Van stikstofdepositie is op voorhand niet uit te sluiten dat het voornemen een effect heeft op Natura2000-gebieden. Om het mogelijke effect van stikstofdepositie inzichtelijk te maken is een berekening met het programma Aeries nodig.

5.2.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor wat betreft de NNN is bij directe aantasting sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. Er bevindt zich geen NNN binnen het plangebied. Er is van directe aantasting van de NNN dan ook geen sprake. Ook ligt het plangebied niet in belangrijke weidevogelgebieden. In de omgeving van het plangebied liggen wel NNN-gebieden. De ontwikkeling in het plangebied heeft geen effect op de directe omgeving van het plangebied. Het functioneren van de ecologische verbindingzone ten noorden van het plangebied veranderd niet door de ontwikkeling. Vanuit dit oogpunt zijn er voor NNN geen belemmeringen. Het NNN-beleid staat de uitvoering van het plan niet in de weg.

6 Bronnen

Bos, F.G., Bosveld, M.A., Groenendijk, D.G., Van Swaay, C.A.M. & Wynhoff, I., 2006. De dagvlinders van Nederland - verspreiding en bescherming. Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EISNederland, in samenwerking met De Vlinderstichting, Wageningen.

Bureau Waardenburg, 14 augustus 2008. FFW QS Oudendoorn. Notitie bevindingen veldbezoek.

Creemers, R.C.M. en Delft, J.J.C.W. van (RAVON) (redactie), 2009. De Amfibieën en Reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna Deel 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Dienst Regelingen. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 30 mei 2012. Beslissing op aanvraag ruimtelijke ingrepen.

Ecologisch, 23-09-2011. Molendijk 17 te Oudendoorn. Inventarisatie vleermuizen.

Ecologisch, 2016. Natuuronderzoek Molendijk 17 Oudendoorn. Vleermuizen en broedvogels.

Limpens, H., Regelink, J., en Koelman, R. (2010). Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Arnhem.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Natuurwetenschappelijk centrum, 2009. Vleermuisinventarisatie op een perceel aan de Molendijk 17 te Oudendoorn.

Netwerk groene bureau's, 2017. Vleermuisprotocol 2017.

Witteveen en Bos, 22 oktober 2008. Onderdeel ecologie.

Witteveen en Bos, 2011. Mitigatie vleermuizen Oudendoorn.

Witteveen en Bos, 1 juni 2011. Actualisatie GRO Oudendoorn, onderdeel ecologie.

Witteveen en Bos, 11 januari 2012. Ontheffingsaanvraag artikel 75C Flora- en Faunawet sloop boerderij en kappen bomen Oudendoorn.

Witteveen en Bos, 17 juni 2013. Woningbouwlocatie Oudendoorn. Effecten uitbreiding woningbouwlocatie op aanwezige natuurwaarden.

Witteveen en Bos, 1 december 2014. Actualisatie natuurwaarden Oudendoorn.

Overig:

NDFP

www.zoogdieratlas.nl

www.ravon.nl
www.telmee.nl
www.zoogdiervereniging.nl
www.naturalis.nl
www.telmee.nl
www.vlindernet.nl
www.libellennet.nl

Bijlage

Natuurtoets
Molenweg Oudenhorn
projectnummer 416679
8 augustus 2017 revisie 04

Bijlage I: Wettelijk kader

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel C en D van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Vogels die vallen onder artikel 3.5 (Bern bijlage II, Bonn bijlage I) én in Nederland broeden.

Info tabel: Ingekorte lijst van de vogelsoorten van de Conventie van Bern bijlage II. Deze lijst is ingekort door alleen die vogels op te nemen die volgens de Atlas van de Nederlandse Broedvogels (Nederlandse Fauna serie deel 5 uit 2002) en de Avifauna van Limburg (uit 2006) in Nederland broeden. Dwaalgasten en overwintersaars zijn derhalve niet vermeld.

Vogels		
Appelvink	Grote bonte specht	Purperreiger
Baardman	Grote gele kwikstaart	Putter
Beflijster	Grote karekiet	Ransuil
Bergeend	Grote stern	Rietgors
Bergfluit	Grote zilverreiger	Rietzanger
Bijeneter	Havik	Rode wouw
Blauwborst	Heggenmus	Roerdomp
Blauwe kiekendief	Hop	Roodborst
Boerenwaluw	Huiszwaluw	Roodborsttapuit
Bontbekplevier	IJsvogel	Roodhalsfuut
Bonte strandloper	Kerkuil	Rouwkwikstaart
Bonte vliegenvanger	Klapekster	Sijs
Boomklever	Klein waterhoen	Slangenarend
Boomkruiper	Kleine barmsijs	Slechtvalk
Boompieper	Kleine bonte specht	Smelleken
Boomvalk	Kleine karekiet	Snor
Bosrietzanger	Kleine plevier	Sperwer
Bosruiter	Kleine zilverreiger	Spotvogel
Bosuul	Kleinst waterhoen	Sprinkhaanzanger
Braamsluiper	Kluut	Steenuil
Brandgans	Kneu	Steltkluut
Bruine kiekendief	Koereiger	Strandplevier
Buizerd	Koolmees	Taigaboomkruiper
Casarca	Kortsnavelboomkruiper	Tapuit
Cetti's zanger	Kraanvogel	Tijftjaf
Draaihals	Krekelzanger	Torenvalk
Duinpieper	Kruisbek	Tuinfluit
Dwergmeeuw	Kuifmees	Velduil
Dwergstern	Kwak	Visarend
Engelse kwikstaart	Kwartelkoning	Visdief
Europese kanarie	Lepelaar	Vuurgoudhaan
Fitis	Matkop	Wespendief
Fluiter	Middelste bonte specht	Wielewaal
Geelgors	Nachtegaal	Winterkoning
Gekraagde roodstaart	Nachtzwaluw	Witbandkruisbek
Gele kwikstaart	Noordse stern	Witte kwikstaart
Geoorde fuut	Oehoe	Witwangstern
Glanskop	Oeverloper	Woudaap
Goudhaan	Oeverpieper	Zeearend
Grasmus	Oeverzwaluw	Zwarte mees
Graspieper	Ooievaar	Zwarte ooievaar
Graszanger	Orpheusspotvogel	Zwarte roodstaart
Grauwe kiekendief	Paapje	Zwarte specht
Grauwe klauwier	Pestvogel	Zwarte stern
Grauwe vliegenvanger	Pimpelmees	Zwarte wouw
Griel	Poelruiter	Zwartkop
Groene specht	Porseleinhoen	Zwartkopmeeuw
Groenling		

Tabel B. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren landzoogdieren	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreepad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker	wolf	
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren vleermuizen	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
zilverstreephooibeestje	grote hoefijzerneus		
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker	ruige dwergvleermuis	
	noordse winterjuffer	tweekleurige vleermuis	
	oostelijke witsnuitlibel	vale vleermuis	
	rivierrombout	watervleermuis	
sierlijke witsnuitlibel	gewone dwergvleermuis		
Nachtvlinders	tennisbloempijlstaart	Zoogdieren zeezoogdieren	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschildpad		Bulrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfin
	muurhagedis		gewone dolfin
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfin
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuumelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	groenknolorchis		griend,
	kruiwend moerasscherm		spitsdolfijn van gray
	zomerschroeforchis		witte dolfin

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Zoogdieren		
Aardmuis*	Waterspitsmuis	Donker pimperlblauwtje
Boommarter	Wezel**	Duinparelmoervlinder
Bosmuis*	Wild zwijn	Gentiaanblauwtje
Bunzing**	Woelrat*	Grote parelmoervlinder
Damhert	Amfibieën	Grote vos
Das	Alpenwatersalamander	Grote vuurvlinder
Dwergmuis*	Bruine kikker*	Grote weerschijnvlinder
Dwergspitsmuis*	Gewone pad*	Iepenpage
Edelhert	Kleine watersalamander*	Kleine heivlinder
Eekhoorn	Meerkikker*	Kleine ijsvogelvlinder
Egel*	Middelste groene kikker*	Kommavlinder
Eikelmuis	Vinpootsalamander	Pimperlblauwtje
Gewone bosspitsmuis*	Vuursalamander	Sleedoornpage
Gewone zeehond	Reptielen	Spiegeldikkopje
Grote bosmuis	Adder	Veenbesblauwtje
Grijze zeehond	Hazelworm	Veenbesparelmoervlinder
Haas*	Levendbarende hagedis	Veenhooibeestje
Hermelijn**	Ringslang	Veldparelmoervlinder
Huisspitsmuis*	Vissen	Zilveren maan
Konijn*	Beekdonderpad	Libellen
Molmuis	Beekprik	Beekkrombout
Ondergrondse woelmuis*	Elrits	Bosbeekjuffer
Ree*	Europese rivierkreeft	Donkere waterjuffer
Rosse woelmuis*	Gestippelde alver	Gevlekte glanslibel
Steenmarter	Grote modderkruiper	Gewone bronlibel
Tweekleurige bosspitsmuis*	Kwabaal	Hoogveenglanslibel
Veldmuis*	Dagvlinders	Kempense heidelibel
Veldspitsmuis	Aardbeivlinder	Speerwaterjuffer
Vos*	Bosparelmoervlinder	Kevers
	Bruin dikkopje	Vliegend hert
	Bruine eikenpage	

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Noord-Holland en Noord-Brabant, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn.

Tabel D. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Planten		
Akkerboterbloem	Groene nachtorchis	Roggelelie
Akkerdoornzaad	Groensteel	Rood peperboompje
Akkerogentroost	Groot spiegelklokje	Rozenkransje
Beklierde ogentroost	Grote bosaardbei	Ruw parelzaad
Berggamander	Grote leeuwenklauw	Scherpkruid
Bergnachtorchis	Honingorchis	Schubvaren
Blaasvaren	Kalkboterbloem	Schubzegge
Blauw guichelheil	Kalketrip	Smalle raai
Bokkenorchis	Karthuizeranjer	Spits havikskruid
Bosboterbloem	Karwijselie	Steenbraam
Bosdravik	Kleine ereprijs	Stijve wolfsmelk
Brave hendrik	Kleine Schorseneer	Stofzaad
Brede wolfsmelk	Kleine wolfsmelk	Tengere distel
Breed wollegras	Kluwenklokje	Tengere veldmuur
Bruinrode wespenorchis	Knollathyrus	Trosgamander
Dennenorchis	Knolspirea	Veenbloembies
Dreps	Korensla	Vliegenorchis
Echte gamander	Kranskarwij	Vroege ereprijs
Franjementiaan	Kruiptijm	Wilde averuit
Geelgroene wespenorchis	Lange zonnedaaw	Wilde ridderspoor
Geplooide vrouwenmantel	Liggende ereprijs	Wilde weit
Getande veldsla	Moerasgamander	Wolfskers
Gevlekt zonneroosje	Muurbloem	Zandwolfsmelk
Glad biggenkruid	Naakte lathyrus	Zinkviooltje
Gladde zegge	Naaldenkervel	Zweedse kornoelje
	Pijlscheefkalk	

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan de realisatie van ontwerp- en realisatieprojecten voor bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten ('andere soorten')

Met betrekking tot de 'andere soorten' zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT

E. michel.braad@anteagroup.com

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016

Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar worden
gemaakt door middel van druk, fotokopie,
elektronisch of op welke wijze dan ook,
zonder schriftelijke toestemming van de
auteurs.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel E worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten ('andere soorten') meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel E. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g	

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten ('andere soorten') welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen' (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk). De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNN). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNN'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het NNN is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNN bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNN is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

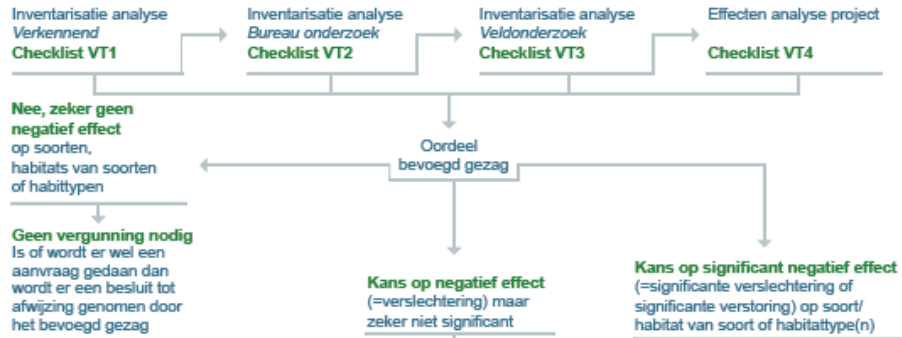
In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermd gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

VOORTOETS

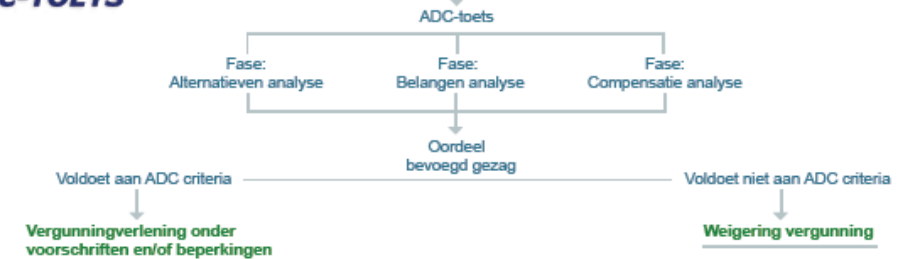
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets. Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.

HABITATTOETS

ADC-TOETS

**Bijlage II: Natuuronderzoek Molendijk 17
Oudenhoorn, 2016**

NATUURONDERZOEK MOLENDIJK 17 TE OUDENHOORN

Vleermuizen en broedvogels

Definitief

Adviesbureau E.C.O. Logisch
Nieuwerkerk a/d IJssel, 23-9-2016

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: Witteveen+Bos
Contactpersoon: Dhr. W. Roosen
Adres: Postbus 233
7400 AE Deventer
Tel: 06 5090 9370
E-mail: Wouter.Roosen@witteveenbos.com

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38, 2910 AA
Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D, 2911 BK
Nieuwerkerk a/d/ IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteur: ing. J. Koorevaar
Kwaliteitscontrole: ing. C.J.M. Groeneveld

Projectcode: WBVW1503
Status: Definitief
Datum: 8-8-2017~~23-9-2016~~

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	<u>43</u>
1.1	Aanleiding en doel	<u>43</u>
1.2	Wettelijk kader	<u>43</u>
2	Onderzoeksmethodiek	<u>54</u>
2.1	Broedvogels	<u>54</u>
2.2	Vleermuizen	<u>54</u>
2.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	<u>54</u>
2.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	<u>54</u>
2.2.3	Winterverblijfplaatsen	<u>65</u>
2.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	<u>65</u>
2.3	Overzicht inventarisaties	<u>65</u>
3	Resultaten	<u>65</u>
3.1	Broedvogels	<u>65</u>
3.2	Vleermuizen	<u>65</u>
3.2.1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	<u>65</u>
3.2.2	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	<u>76</u>
3.2.3	Winterverblijfplaatsen	<u>76</u>
3.2.4	Vliegroutes en foerageergebieden.....	<u>76</u>
3.3	Belang projectgebied	<u>76</u>
4	Conclusie en aanbevelingen	<u>87</u>
4.1	Conclusie	<u>87</u>
4.2	Aanbevelingen t.o.v. de Flora- en faunawet.....	<u>87</u>

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

Men is voornemens in het projectgebied woningbouw uit te voeren. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

In 2011 is door Adviesbureau E.C.O. Logisch natuuronderzoek uitgevoerd middels een inventarisatie vleermuizen. Hieruit is gebleken dat het projectgebied functies herbergt voor vleermuizen. Deze gegevens zijn gedateerd. In opdracht van Witteveen+Bos is derhalve onderzoek uitgevoerd naar het gebruik van het projectgebied door broedvogels en vleermuizen. Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek en aanbevelingen in het kader van de Flora- en faunawet.

1.2 WETTELIJK KADER

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn middels tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn beschermd. Dit houdt in dat een ontheffing vereist is op grond van artikel 75 van de Flora- en faunawet, wanneer er sprake is van een overtreding op de verbodsbepalingen uit artikel 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet.

Broedende vogels zijn altijd beschermd onder de Flora- en faunawet. Voor soorten waarvan de nestlocatie jaarrond beschermd is, dient ontheffing te worden aangevraagd, wanneer er sprake is van een overtreding op de verbodsbepalingen uit artikel 9, 10 en 11 van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen en de Flora- en faunawet

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren. Voor vleermuizen wordt er onderscheid gemaakt tussen zomerverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen, winterverblijfplaatsen en kraamkolonies. Deze verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in gebouwen of in bomen.

Daarnaast worden migratie- en vliegroutes en foerageergebieden, die essentieel zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een lokale populatie vleermuizen, onder artikel 11 van de Flora- en faunawet beschermd.

Broedvogels en de Flora- en Faunawet

Op grond van artikel 11 van de Flora- en faunawet is het verboden om voortplantingsplaatsen of vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, weg te nemen of te verstoren. Voor het verstoren van bezette nesten van algemene broedvogels is altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Nesten van jaarrond beschermde vogels zijn het gehele jaar beschermd, ook al zijn deze op het moment van verstoren niet bezet.

2 ONDERZOEKSMETHODIEK

2.1 BROEDVOGELS

De inventarisatie naar broedvogels bestaat uit onderzoek naar de aanwezigheid van nestlocaties van de huismus, de gierzwaluw en algemene broedvogels uit categorie 5 van de vogellijst. Het onderzoek naar de huismus is uitgevoerd volgens de soortenstandaard van de huismus¹ en bestaat uit twee bezoeken vanaf één uur na zonsopkomst in de periode 1 april – 15 mei.

De aanwezigheid van broedlocaties van de gierzwaluw is onderzocht middels een inventarisatie welke gebaseerd is op de Soortenstandaard gierzwaluw². In de periode 1 juni tot en met 15 juli zijn drie inventarisaties van twee uur uitgevoerd om broedlocaties van de gierzwaluw in het projectgebied aan te tonen dan wel uit te sluiten. Twee van de bezoeken zijn deels gecombineerd met een inventarisatie naar vleermuizen in de kraam- en zomerverblijven periode uitgevoerd.

De aanwezige potentieel jaarrond beschermde nestlocatie is drie keer geïnterviewd in de periode half april - half juni. Hierbij is met een telescoop of verrekijker het gebruik van het nest onderzocht in de vroege ochtend. Dit onderzoek is deels gecombineerd met onderzoek naar de huismus en deels met onderzoek naar vleermuizen.

In paragraaf 2.3 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. Tijdens en aansluitend op de onderzoeken ten behoeve van vleermuizen is eveneens aandacht geschonken aan de aanwezigheid van algemene broedvogels.

2.2 VLEERMUIZEN

Onderzoek naar vleermuizen is te verdelen in het inventariseren van zomer- en kraamverblijfplaatsen, paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen, winterverblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied. Per mogelijke functie is er onderzoek verricht conform het Vleermuisprotocol 2013³.

De inventarisaties met betrekking tot vleermuizen zijn met behulp van een zogenaamde batdetector uitgevoerd. Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt standaard met de Petersson D240X of een vergelijkbare detector. Dit apparaat vangt de ultrasone geluiden van vleermuizen op en maakt deze hoorbaar voor het menselijk oor. Daarnaast biedt het apparaat de mogelijkheid geluiden op te nemen voor analyse achteraf. Enkele soorten zijn namelijk zeer moeilijk te determineren in het veld en vereisen een controle met behulp van analyse-software.

In paragraaf 2.3 is een overzicht gegeven van de uitgevoerde inventarisaties en de weersomstandigheden. De toegepaste methodiek wordt hier per functie nader toegelicht.

2.2.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

In de periode 15 mei - 15 juli is het projectgebied onderzocht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen. Deze inventarisatie bestaat uit drie rondes, waarvan er één in de vroege ochtend vanaf circa twee uur voor zonsopkomst is uitgevoerd. De overige twee rondes hebben 's avonds plaatsgevonden vanaf zonsondergang.

2.2.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

In de periode 15 augustus - 15 september zijn twee inventarisaties van twee uur uitgevoerd, teneinde paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen vast te stellen dan wel uit te sluiten. De inventarisaties zijn afgestemd op zwermgedrag van de te verwachten soorten, namelijk gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Aansluitend hierop is ook eenmaal een bezoek gebracht aan de in 2012 ter compensatie geplaatste vleermuiskasten.

¹ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014, Soortenstandaard huismus, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

² Rijksdienst voor ondernemend Nederland, 2015, Soortenstandaard gierzwaluw, Ministerie van Economische Zaken.

³ Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2013. Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013

2.2.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

Ten behoeve van het onderzoek naar winterverblijfplaatsen van vleermuizen is er tijdens de inventarisaties in het paarseizoen aandacht besteed aan het middernachtzwermen van vleermuizen bij potentiële winterverblijven. Daarnaast zijn potentiële winterverblijfplaatsen onderzocht met behulp van een endoscoop en/of boomcamera en is de bebouwing inpandig onderzocht op 15 januari 2016.

2.2.4 Vliegroutes en foerageergebieden

De inventarisaties naar vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn simultaan met de overige vleermuisinventarisaties uitgevoerd. Hierbij zijn de aanwezige vliegroutes en/of foerageergebieden op kaart ingetekend.

2.3 OVERZICHT INVENTARISATIES

In tabel 1 is een overzicht gegeven van de data en weersomstandigheden van het vleermuisonderzoek. De inventarisaties zijn uitgevoerd door ing. J. Koorevaar en ing. M. Bouma.

Tabel 1: Overzicht inventarisaties

Datum	Tijd	Hoofdgroep	Activiteit	Weersomstandigheden
15-01-2016	16:30 – 18:00	Vleermuizen	Winterverblijven inpandig	Bewolkt, windkracht 5, 9 °C
22-04-2016	08:30 – 10:45	Broedvogels	Huismus	Bewolkt, windkracht 3, 11 °C
14-05-2016	07:45 – 10:00	Broedvogels	Huismus	Licht bewolkt, windkracht 4, 10 °C
07-06-2016	22:00 – 00:15	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windkracht 4, 17 °C
07-06-2016	20:00 – 22:00	Broedvogels	Gierzwaluw	Onbewolkt, windkracht 3, 19 °C
08-06-2016	03:25 – 05:25	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Onbewolkt, windkracht 4, 15 °C
30-06-2016	20:00 – 22:15	Broedvogels	Gierzwaluw	Licht bewolkt, windkracht 3, 16 °C
06-07-2016	03:30 – 05:35	Vleermuizen	Zomer- en kraamverblijven	Licht bewolkt, windkracht 3, 13 °C
06-07-2016	20:00 – 22:00	Broedvogels	Gierzwaluw	Onbewolkt, windkracht 3, 17 °C
15-08-2016	21:00 – 23:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Bewolkt, windkracht 4, 14 °C
11-09-2016	04:45 – 07:00	Vleermuizen	Paarverblijven en zwermplaatsen	Bewolkt, lichte regen, windkracht 3, 18 °C

3 RESULTATEN

3.1 BROEDVOGELS

Binnen het projectgebied zijn territoria en nestlocaties aangetroffen van algemene broedvogels. Soorten welke zijn waargenomen en welke zijn opgenomen in categorie 5 van de vogellijst zijn de boomkruiper, groene specht, grote bonte specht, holenduif, koolmees, pimpelmees, spreeuw en de winterkoning. Overige algemene broedvogels waarvan broedgevallen aanwezig zijn, zijn de fitis, groenling, houtduif, merel, zanglijster en de zwartkop. De buizerd en de zwarte kraai zijn alleen foeragerend langs de randen van het projectgebied aangetroffen, waarbij de bomen als uitkijkpost werden gebruikt. Binding met het eerder aangetroffen nest is in het broedseizoen van 2016 niet vastgesteld. In bijlage 1 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

Broedgevallen van de huismus zijn niet vastgesteld in het projectgebied. Ten noorden van het projectgebied zijn deze wel aanwezig. Incidenteel maakte een enkele huismus gebruik van de tuin in het projectgebied als foerageergebied. De gierzwaluw is slechts eenmaal overvliegend waargenomen, waarbij geen enkele binding met het projectgebied waarneembaar was.

3.2 VLEERMUIZEN

Binnen het projectgebied zijn de gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger waargenomen. Per onderzochte functie wordt het gebruik van het projectgebied nader toegelicht. In bijlage 2 zijn de resultaten van het onderzoek op kaart weergegeven.

3.2.1 ZOMER- EN KRAAMVERBLIJFPLAATSEN

Binnen het projectgebied zijn geen zomer- of kraamverblijven van vleermuizen waargenomen. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn in deze periode wel waargenomen in het projectgebied, maar toonden geen binding met de aanwezige bebouwing.

3.2.2 PAARVERBLIJFPLAATSEN EN ZWERMPLAATSEN

De ruige dwergvleermuis maakt gebruik van de boomholten in het projectgebied als paarverblijf. Er zijn twee territoria en twee verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis vastgesteld. Er werd ook in vlucht gebaltst voor de verblijfplaats welke in 2011 is aangetroffen, maar gebruik hiervan is niet vastgesteld. De ruige dwergvleermuis is ook baltsend aangetroffen bij de vleermuiskasten welke in 2012 zijn geplaatst.

De gewone dwergvleermuis is baltsend in vlucht waargenomen in het projectgebied. Deze gebruikt het gebied als baltsterritorium. Een paarverblijf of binding met de aanwezige bebouwing is niet vastgesteld. Circa een uur voor zonsopkomst verliet de gewone dwergvleermuis het projectgebied richting het zuiden.

3.2.3 WINTERVERBLIJFPLAATSEN

De aanwezige bebouwing is in beperkte mate geschikt als winterverblijf voor vleermuizen. De zolder en de kelder in het woonhuis zijn niet geschikt. Deze zijn droog, warm en niet toegankelijk voor vleermuizen. De schuur direct grenzend aan het woonhuis is toegankelijk en niet verwarmd. Tijdens de inspanning inspectie zijn hier echter geen individuen of sporen van vleermuizen aangetroffen. De losstaande schuren zijn nauwelijks geschikt als winterverblijf voor vleermuizen. Door het materiaal waaruit de gebouwen zijn opgetrokken en de aanwezigheid van tocht is het klimaat van deze schuren niet stabiel. Het ontbreken van middernachtzwermen van gebouwbewonende vleermuizen en het ontbreken van enige binding van vleermuizen met de aanwezige bebouwing bevestigen dat de bebouwing niet als winterverblijf gebruikt wordt.

De bomen in het projectgebied kunnen door individuele exemplaren van de ruige dwergvleermuis worden gebruikt als winterverblijf. Tijdens de inspectie zijn geen vleermuizen of sporen van vleermuizen in de boomholten waargenomen.

3.2.4 Vliegroutes en foerageergebieden

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger maken gebruik van het projectgebied als foerageergebied. Voor de laatvlieger en de gewone dwergvleermuis geldt dat deze in kleine aantallen van één of enkele individuen kortstondig foerageren. De ruige dwergvleermuis foerageert in de paartijd vrijwel de gehele nacht in het projectgebied.

Van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn vliegroutes waargenomen. Van de gewone dwergvleermuis is een vliegroute van enkele exemplaren waargenomen in de kraamperiode. Van de laatvlieger zijn in de kraamtijd, vrij kort na zonsopgang, tot maximaal acht exemplaren op vliegroute waargenomen. De verblijfplaats van deze vleermuizen bevindt zich op enige afstand ten zuiden van het projectgebied.

3.3 BELANG PROJECTGEBIED

Het projectgebied bevat elementen welke worden benut door beschermde soorten. In tabel 2 is weergegeven welke functies zijn aangetroffen en wat het belang van het projectgebied is voor de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie.

Tabel 2: Beschermde functies vleermuizen

Flora- en faunawet	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Functie	Belang
Tabel 2	Algemene broedvogels		Nestlocatie	gering
Tabel 3	Gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	baltsterritorium foerageergebied	gering gering
	Ruige dwergvleermuis	<i>Pipistrellus nathusii</i>	foerageergebied paarverblijf	redelijk redelijk
	Laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	foerageergebied vliegroute	gering gering

Voor de algemene broedvogels geldt dat het projectgebied van gering belang is voor de gunstige staat van instandhouding van de soorten op landelijk niveau. Alternatieve nestlocaties zijn in de omgeving van het projectgebied beschikbaar.

Voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger geldt dat het foerageergebied in het projectgebied van gering belang is. De foerageergebied wordt slechts kortstondig door enkele exemplaren gebruikt. Alternatief foerageergebied is in de omgeving ruimschoots voorhanden in de groenstructuren langs de Molendijk, de Molenweg en de Heullaan. Voor de ruige dwergvleermuis is het foerageergebied van redelijk belang, doordat dit onderdeel uitmaakt van de functionaliteit van de aanwezige paarverblijven.

De aangetroffen vliegroutes zijn van beperkt belang. Deze worden door slechts enkele exemplaren gebruikt. Bij het verdwijnen van de bomen, blijven lijnvormige elementen in de omgeving aanwezig in de vorm van de Molenweg ten oosten van het projectgebied en een watergang ten westen van het projectgebied.

De aangetroffen paarverblijven van de ruige dwergvleermuis zijn van redelijk belang voor de gunstige staat van instandhouding van de soort. In de omgeving zijn relatief weinig bomen met holten aanwezig. Echter, de ruige dwergvleermuis is ook bekend gebruik te maken van bebouwing als paarverblijf. Dit is in de omgeving aanwezig.

De baltterritoria van de gewone dwergvleermuis zijn slechts van beperkt belang, doordat er geen paarverblijven in het projectgebied aanwezig zijn. Deze bevinden zich vermoedelijk ten zuiden van het projectgebied.

4 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

4.1 CONCLUSIE

Nesten van broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zijn niet aangetroffen in het projectgebied. De aanwezige groenstructuren worden wel gebruikt door algemene broedvogels. Broedgevallen van algemene broedvogels zijn middels de Flora- en faunawet beschermd. Er dient derhalve gewerkt te worden buiten het broedseizoen. Dit loopt globaal van 15 maart – 15 juli.

Er zijn twee paarverblijven van de ruige dwergvleermuis aangetroffen in het projectgebied. Deze bevinden zich in de bomen rondom het perceel. Verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis zijn beschermd middels de Flora- en faunawet. Voor het vernietigen van de paarverblijfplaatsen is reeds een positieve afwijzing ontvangen op 29 mei 2012, welke geldig is tot 1 juli 2017 (ref: FF/75C/2012/0075). De in 2012 ter uitvoering van de daarin opgelegde maatregelen geplaatste vleermuiskasten zijn reeds door de ruige dwergvleermuis in gebruik genomen.

De gewone dwergvleermuis, de ruige dwergvleermuis en de laatvlieger maken gebruik van het projectgebied als foerageergebied. Foerageergebied van vleermuizen zijn alleen beschermd, wanneer deze een essentieel onderdeel uitmaken van de functionaliteit van een verblijfplaats. Voor de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger is dit niet het geval, gezien er afdoende alternatieve foerageergebied in de omgeving beschikbaar zijn. Voor de ruige dwergvleermuis geldt dit wel, doordat deze sterk aan het projectgebied gebonden zijn. Voor het verstoren van foerageergebied van de ruige dwergvleermuis is eveneens de positieve afwijzing met referentie FF/75C/2012/0075 van toepassing.

Er zijn vliegroutes aangetroffen van enkele exemplaren van de gewone dwergvleermuis en maximaal acht exemplaren van de laatvlieger. Voor beide soorten geldt dat de vliegroute geen essentieel onderdeel uitmaakt van de verblijfplaats, gezien er afdoende alternatieve lijnvormige elementen in de omgeving aanwezig zijn, welke als vliegroute kunnen fungeren. Hierdoor is er geen ontheffing nodig voor het verstoren van de vliegroute.

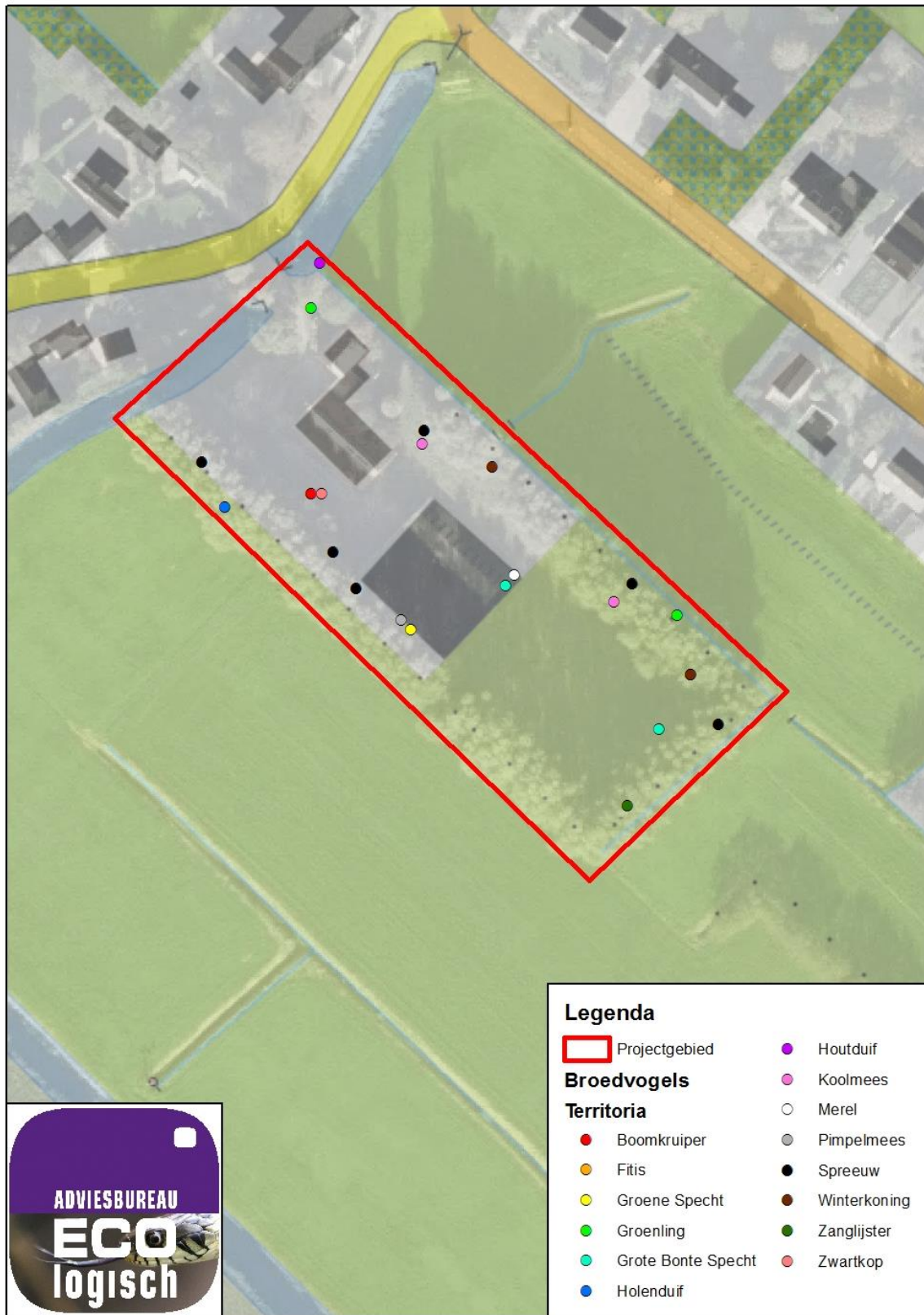
Geconcludeerd wordt dat, mits aan de aanbevelingen wordt voldaan, de Flora- en faunawet geen belemmering vormt voor de uitvoering van het plan.

4.2 AANBEVELINGEN T.O.V. DE FLORA- EN FAUNAWET

Om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen dient ontheffing van de Flora- en faunawet verkregen te worden voor het vernietigen van de verblijfplaatsen van de ruige dwergvleermuis. Hierin is reeds voorzien met de positieve afwijzing met de referentie FF/75C/2012/0075. Daarnaast dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen. Deze omvatten ten minste:

- Het kappen van de bomen en verwijderen van struweel en begroeiing buiten de gevoelige periode van de ruige dwergvleermuis (paartijd van circa 15 augustus – 1 oktober en winter van circa 1 december – 1 maart) en buiten het broedseizoen (dit loopt globaal van 15 maart – 15 juli). De werkbare periode is hierdoor 1 oktober - 1 december 2016 voor het kappen van de bomen en het verwijderen van struweel;
- Het slopen van de bebouwing buiten het broedseizoen (dit loopt globaal van 15 maart – 15 juli);

Bijlage 1: Resultaten broedvogels

Bijlage 2: Resultaten vleermuizen

Bijlage 2: Resultaten vleermuizen

Foto 1: Zolder woonhuis

Foto 2: Binnenzijde losstaande schuur

Foto 3: Verblijfplaats ruige dwergvleermuis in holte

